

FORSVARET

For alt vi har. Og alt vi er.

I TJENESTE FOR NORGE

itjenestefornorge.no

Tom Guttormsen
Forsvarets veteraninspektør

I 1994 var jeg en del av FN-operasjonen UNPROFOR i Bosnia-Hercegovina. Det var også over 2700 andre norske menn og kvinner. En av dem var Fred Gallefoss. Fred var en del av vakt- og eskortekompaniet, og kjørte rundt på veiene i Bosnia mens borgerkrigen raste rundt ham. Historien Fred selv har lagt inn på nettstedet itjenestefornorge.no gir et unikt innblikk i hvordan det var å være soldat i Bosnia. Du kan lese hans historie dette magasinet.

Til sammen har over 100 000 nordmenn tjenestegjort for Norge i internasjonale, militære operasjoner siden 1947. Norge har sendt soldater til over 40 land, i 100 ulike operasjoner. Hver av disse soldatene har sine egne historier. I dette magasinet, og på nettstedet itjenestefornorge.no, forteller vi noen av dem.

Mine erfaringer fra operasjoner i Libanon, Bosnia, Kosovo, Irak og Afghanistan, har lært meg at mangfoldet av opplevelser er enormt. utfordringer har det vært nok av, løsningene svært forskjellige, noe som i ettertid har gitt grobunn for mer enn ettertanke. Jeg er takknemlig for hva dette har gitt meg av personlige erfaringer, og for at jeg nå kan påvirke vår innsats for «økt anerkjennelse for alle, bedre ivaretagelse av de få».

Hensikten med å fortelle veteranenes historier er todelt. For det første vet jeg at norske soldaters innsats i internasjonale operasjoner er en underkommunisert del av norsk etterkrigshistorie. Vi i Forsvaret ønsker å

anerkjenne veteranens innsats. Siden vi også ønsker at det norske storsamfunnet gjør det samme, er det viktig å få frem hva disse menneskene faktisk har vært med på.

For det andre har norske veteraner erfaringer som jeg tror kan være verdifulle for samfunnet. Erfaringene kan være ulike, men det finnes også noen fellesnevne: praktisk erfaring fra krevende oppdrag, oppdrag under tidspress hvor mye står på spill, erfaring med ulike kulturer og vanskelig verdispørsmål. Under psykisk press og fysiske trusler, har mange av våre veteraner gjort vanskelige og riktige valg som i ytterste fall dreier seg om liv eller død, for medmennesker og kollegaer.

Uansett om oppdraget har vært fredsbevarende eller fredsskapende, så har veteranene bygget sin kompetanse som gode lagspillere. De har gjennom dialog og internasjonalt samarbeid blitt dyktige til å håndtere komplekse problemstillinger. Mange har også blitt flinke til å fortelle sine unike historier. La oss stimulere de til det!

De siste ti årene har Forsvaret – blant annet etter påtrykk fra iherdige enkeltpersoner, organisasjoner og politikere – forbedret anerkjennelsen og ivaretagelsen av våre veteraner. Det var nødvendig. I dag er både anerkjennelse og oppfølging blitt mye bedre. På de siste sidene i magasinet kan du lese om Forsvarets ulike tilbud til veteranene og deres familier.

1948

HANS RUDOLF MYRVOLD

DENNE HISTORIEN FRA TYSKLAND ER SKREVET AV HANS RUDOLF MYRVOLD PÅ ITJENESTEFORNORGE.NO

Det var ikke gått så lang tid siden Norge var okkupert av Nazi-Tyskland og minnene var fremdeles sterke av tysk brutalitet, daglige trusler om arrestasjon ved den minste motstand som å si noe positivt om kongen vår, regjeringen i London eller nyheter fra England. Radioen var tatt ifra oss, så det ble dødsdom ved å spre nyheter som kom fra England. Sårene etter sorgen over vår flotte ungdom som ble dømt til døden og skutt, eller døde i konsentrasjonsleirer satt fremdeles i våre sinn. Nå ble det vår tur. Vi skulle okkupere en del av Tyskland.

Men vi dro ikke avgårde med hevtanker. Det var heller med en triumferende holdning at de allierte hadde seiret over Tyskland. Vi skulle okkupere en del av den britiske sonen, Schleswig-Holstein, og ble underlagt den britiske Rhin-armé. Det var som fredssoldater vi dro, fikk vi vite. Boken som alle soldater fikk hadde også tittelen «Til Tyskland for freden», og nå skulle vi være med å bygge opp et demokratisk Tyskland.

Det ble tre måneder på Heistadmoen, tre måneder på Trandum og med bilfergen Petter Wessel fra Oslo til Frederikshavn. Overfarten var tøff. Det var fire høyder sengekøyer på bildekket og med høy sjø ble det mye spy. Alle spydde. Det ble buss videre til Flensburg. Der ble vi innkvartert i tidligere marinekaserner i Mürwik 6-7 km utenfor Flensburg. Den het nå Opland leir. Her ble 1. Infanteribataljon stasjonert.

Umiddelbart etter ankomst ble vi kommandert til den tjenesten vi skulle utføre mens vi var i Tyskland. Jeg var i stabskompaniet og var allerede i sjåfør-tjeneste.

Det var bare ruiner overalt, Hamburg, Hannover, Kiel. Kanskje Bremen var verst. Oppbyggingen var faktisk ikke

kommet særlig i gang, enda satt kvinner og skrapte sement fra murstein i ruiner og la det i pene hauger.

Jeg spurte kapteinen vår om vi kunne bruke jeepen på perm til en liten by som ligger ved Østersjøen, Neustadt in Holstein. Det var greit. Her var det ingen norsk eller britisk forlegning så vi måtte ta inn på et hotell. Vi var fire soldater og gikk på dans om kvelden og hadde det riktig så festlig. Her var det faktisk jentene som bød opp til dans. Det var ikke ofte det var soldater der i byen, så vi ble både omsvermet og populære. Vi sov lenge søndag, men jeg hadde lyst til å se noe av byen og det passet meg å gjøre det alene. Etter en stund ble jeg oppmerksom på en mann som betraktet meg hele tiden. Jeg hadde sett han på dansen i går også. Han danset ikke, bare gikk rundt og så. Nå kom han bort til meg og spurte: «Er du norsk?» Han var gift med en norsk kvinne som han traff da han var i Norge som soldat. Nå ville han at jeg skulle bli med han hjem og ta en prat. «Hun lengter så veldig etter å snakke norsk», sa han. «Kan du bli med?» Jeg kjente jeg reagerte og fikk en motvilje. Det var jo de vi kalte for tyskertøser, nå skulle jeg møte henne, ville jeg det?

Jeg ble med. Det var et stykke å gå så jeg roet meg ned. Jeg så hun stod i døren, men den var bare på gløtt. Da vi kom inn så jeg hun var veldig spent. Jeg ville ikke ta henne i hånden så jeg hilste til lua og sa: «God dag». Hun begynte å gråte, ikke bare gråte men hun hulket. Hun besnnet seg og sa: «Jeg har ikke hørt noen si *god dag* på mange år». Jeg så at mannen hennes gråt også (la oss kalle dem Anne og Fritz), og det stod to barn i stuedøren med forskrekkede ansikter. Anne hadde bakt kake og kaffen var kokt og hun ba meg sette meg ned. Jeg satt rett over Anne og Fritz. Jeg kastet et blikk på Fritz og så han med mitt indre blikk,

i uniform. Den grønne uniformen med hakekorset på brystet. Den som vi etter hvert som årene gikk hatet mer og mer. Jeg kunne ikke la vær å tenke; enhver soldat med hakekorset på brystet er en okkupant, en fiende.

Det ble litt stille rundt bordet så jeg spurte Anne: «Hvordan går livet i Tyskland for deg?» Jeg så hun slet med gråten, men det kom stille fra henne: «Jeg har det godt i Tyskland, men jeg tenker så mye på mor og far, søsken og vennene mine». Da brast det for henne og hun øste ut av seg sine lengsler, sine ønsker og drømmer, sin fortvilelse over at ingen aksepterte at hun giftet seg med en tysker. Hun pratet i ett, lo og gråt. Jeg registrerte hvordan Fritz led med henne. Holdt rundt henne, strøk henne over ryggen og holdt Anne hele tiden i hånden.

Jeg måtte spørre: «En tysker, Anne, ... fienden?» «Han kom innom butikken – ofte», svarer hun. Jeg ble glad i han, han var høflig og ... pen. Jeg så på ansiktet til Fritz, det var et godt ansikt... og han hadde gode øyne.

Jeg måtte gå, gutta ventet på meg og vi måtte tilbake til militærleiren. Jeg tenkte i mitt stille sinn i det jeg gikk fra Anne og Fritz. Kjærligheten... den utholder alt, tror alt, håper alt, tåler alt. Jeg ga både Anne og Fritz en klem før jeg gikk, ønsket dem alt godt, men vi hadde ingen kontakt med hverandre etter dette møtet.

**Les hele historien på
itjenestefornorge.no**

Portrettbilde fra 1949.

17. mai-feiring i Flensburg.

Innkjørselen til Opland Leir, Mürwik.

TYSKLANDSBRIGADEN

Norge stilte sammen med britene i Tyskland, underlagt den britiske Rhine-armé – The British Army of the Rhine – i den britiske okkupasjonssonen i nordvest.

Den norske hæren var liten og under oppbygging. Deltakelsen i Tyskland ble en integrert del av både gjenoppbygging og verneplikt. Mannskapene bestod av soldater som var inne til førstegangstjeneste. Etter seks måneders grunnutdanning ble de sendt til Tyskland det siste halvåret. Befalet fikk trening i å lede avdelinger i felt.

Hver brigade bestod av ca. 4200 soldater. Ca. 50 000 nordmenn tjenestegjorde i Tyskland før oppdraget var fullført.

1949

ODD LUND

Tjenestegjorde i Tyskland

«Jeg var 20 år da jeg dro til Schleswig-Holstein i Tyskland, som del av Tysklandsbrigaden, i februar 1949.

Da vi dro, ønsket vi hevn for hva tyskerne hadde gjort. Men slik ble det ikke. Da vi kom fram, så vi all ødeleggelsen – noen hadde allerede gjort jobben for oss. Vi fikk derimot et godt forhold til tyskerne, og omtrent 2000 tyskere jobbet for den britiske hæren.»

Les hele historien på itjenestefornorge.no

1953

NILS O. EGELIEN

Tjenestegjorde i Korea

Etter å ha gjennomført befalsskolen på Gimlemoen i 1952 fikk jeg tilbud om å reise ut til enten Tysklandsbrigaden eller Korea. Mange ville til Korea, men jeg var den eneste som ble valgt ut.

Jeg husker godt Trygve Lie, daværende FN-sjef, gikk ut og ba alle fredselkende nasjoner om å komme Korea til unnsetning. Det traff meg midt i hjertet, og jeg er glad for at jeg fikk reise. De syv månedene i Korea formet resten av livet mitt.

«En gang endte jeg opp med et avsagd bein i hendene.»

Jeg jobbet som vaktssoldat ved det norske feltsykehuset, bedre kjent som NORMASH. Vi var tolv nordmenn og rundt 30 koreanere i vaktstyrken. Det hendte at vi måtte bruke geværet, men stort sett gikk det rolig for seg.

Når det var rush på sykehuset hjalp vi til der. Det kunne være ille. En gang endte jeg opp med et avsagd bein i hendene. Men mange liv ble reddet på sykehuset – det er jeg stolt av å ha vært med på.

I leiren bodde vi i telt. Femten mann i hvert telt. Maten var ganske vanlig, og bestod av brødsiver, smør og noe pålegg. Kjøtt til middag.

Når vi ikke var på jobb var det ikke så mye å gjøre. Noen ganger var det underholdning i et telt. Ofte var det koreanere som sang. Vi lærte koreanske sanger,

også lærte vi koreanerne norske folkesanger. Noen av oss var speidere hjemmefra. Vi lagde en egen speiderklubb med medlemskort og møter, med feltpresten som sjef.

Noen ganger hadde vi en fridag. Da hendte det at vi dro til hovedstaden, Seoul. Der var det markeder hvor man fikk kjøpt alt mulig. Jeg prøvde å kjøpe en plate med sangen Arirang, som jeg hadde lært av koreanerne. Da selgeren skjønnte at jeg, som nordmann, kunne sangen dro han meg med opp på en scene. Der sang jeg Arirang mange ganger, til publikums store begeistring. Det var noe av det rareste og morsomste jeg har vært med på.

Jeg har så mange minner fra tiden der, men det som gjorde absolutt størst inntrykk på meg var koreanerne selv. For et folk! Som ung nordmann lærte jeg enormt mye av de koreanerne jeg møtte. Det er klart at de opplevde kanskje at vi kom for å redde dem. I en situasjon hvor de trengte det som mest. Men også i ettertid har jeg bare gode erfaringer med det koreanske folk. Så gode at jeg har reist tilbake til landet hele 14 ganger.

UN FORCE IN KOREA (UNFK)

623 norske kvinner og menn tjenestegjorde i forskjellige roller tilknyttet feltsykehuset i Korea – kalt «Norwegian Mobile Army Surgical Hospital» (NORMASH). Sykehuset lå først i Uijongbu nord for Seoul. Senere ble det flyttet til Tongduchong nærmere fronten. Omtrent halvparten av de som tjenestegjorde i Korea var medisinsk personell, mens den andre halvparten bestod blant annet av vaktssoldater og andre militære i ulike typer støttefunksjoner.

Sykehuset behandlet i løpet av tiden i Korea nærmere 90 000 pasienter, og det ble utført nesten 10 000 operasjoner. Perioden rett før våpenhvilen var spesielt intens: i juni 1953 ble det utført 173 operasjoner i løpet av 73 timer.

1962

ARNE HANESTAD

Tjenestegjorde i Kongo

UN OPERATION IN THE CONGO (ONUC)

Norge var med i hele operasjonen. Luftforsvaret stilte det største bidraget. Hæren bidro betydelig, og offiserer fra Sjøforsvaret deltok også. Med enorme avstander var lufttransport kritisk, og Norge stilte besetning og bakkemannskap for flere flytyper og for helikopter, samt sambandspersonell.

Fra starten sendte Norge to fly, som blant annet ble brukt til rekognosering. Siden bidro Norge med flere avdelinger inklusive militærpolititi og transportkontroll, mekanikere, sanitetspersonell og stabsoffiserer. I en kort periode, fra januar til mai 1963, stilte Norge også med en lett luftvern bataljon på 325 soldater.

De siste norske soldatene forlot Kongo i juni 1964.

Vi reiste ut den 22. mai 1962. Jeg husker at turen ned var lang. 23 timer i ett fly. Tre, fire mellomlandinger, og vi måtte ha surstoff for å komme over alpine. Da vi landa i Leopoldville (dagens Kinshasa), var det mørkt og masse fremmede lukter.

Vi ble tatt imot på hovedkvarteret og skulle plasseres ut i hele Kongo. Jeg skulle egentlig til Elisabethville (byen som i dag heter Lubumbashi) – som lå i utbryterstaten Katanga. Men så var det en fenrik som ville bytte. Jeg snakket litt fransk, så jeg fikk en jobb med elv- og jernbanetransport i Leopoldville.

Jeg husker havna i Leopoldville. Det var nesten som Oslo havn – mye handel. Men bare nesten. Det å se levende krokodiller ligge klar til salg, var spesielt.

Jeg var et halvt år i Leopoldville, kun avbrutt av en tur til Dar es Salaam for å ta imot et skip med indonesiske soldater. Det var litt spesielt når de ankom. De gikk nemlig rett i stilling da de kom i land. De visste nok ikke helt hva de kom til. Men de var dyktige soldater, indoneserne. De hadde blant annet mange måneders utdanning kun for bruk av kniv.

Det siste halve året var jeg i Goma, helt øst i Kongo. Jeg jobbet med utsendelse og mottak av forsyninger og personell på flyplassen. Der jobbet jeg sammen

med lokale – både hutuer og tutsier. En av episodene fra Kongo som har sittet lengst i, var da en av mine gode venner som jobbet på flyplassen, Mattias, kom til meg og ville at jeg skulle ta med en liten gutt hjem. Hans sønn. Det kunne jeg ikke, og det var ikke så lett å fortelle det. Mattias var en mann som ikke smilte så ofte, og han smilte ikke da heller.

I Goma bodde vi i et eget hus. Vi var tre nordmenn, og en danske. Huset ble kalt Norway House. Vi hadde mye besøk fra folk i FN-systemet som var i Goma, på vei fra eller til et annet sted. Vi hadde også venner blant malaysierne. Kaptein Navi var gjest hos oss flere ganger i uka. Han var ikke tro muslim, og likte å ta seg en whisky. Vi handlet mye grønnsaker, og faktisk lever, på det lokale markedet. Kokken vår, Louis, var flink, og jeg husker det gikk mye i suppe.

«Du blir brått voksen.»

Vennligheten til folk gjorde inntrykk. FN var vel ansett over hele Kongo – bortsett fra i Katanga, hvor de var uglesett. Jeg husker også kontrastene mellom

1988

ARVE M. AASBAK

Tjenestegjorde i Libanon

Leopoldville – som var et sumpområde med høy temperatur og fuktighet – og Goma, hvor nettene var såpass kjølige at vi brukte ulltepper.

Jeg er glad for at jeg dro. Jeg fikk en del venner som jeg fortsatt har kontakt med i dag. Også blir du brått voksen når du møter en situasjon som var såpass ukjent.

Jeg tror jeg lærte noe om toleranse i Kongo. Hvis du oppførte deg noenlunde bra, ble du tolerert. Du ble vel ansett og akseptert hvis du behandlet de lokale som likemenn. Det var det nok ikke alle i FN som gjorde. Respekten for alle folkeslag, religioner og væremåter sitter igjen. Mennesket er det samme.

På itjenestefornorge.no kan du høre Arne Hanestad fortelle historien om da Mattias ba ham ta med sønnen til Norge.

«Isolasjonen i Beirut er det jeg husker best. Våren 1989 var den tyngste perioden i borgerkrigen i Libanon. Det var bare 20–30 000 mennesker igjen i byen. Alle hadde rømt. Sjøveien var stengt. Byen var bomba sønder og sammen. Jeg husker hotellet hvor vi bodde, ble rammet av et bombeangrep. Jeg lå og sov på rom 312, og raketten slo inn på rom 212.»

Les hele historien på itjenestefornorge.no

FRODE DIETER URSIN

DENNE HISTORIEN FRA LIBANON ER SKREVET AV FRODE DIETER URSIN PÅ ITJENESTEFORNORGE.NO

Høsten 1989 dro jeg nedover fra Norge på skjev rotasjon for tjenestegjøre som vakt-havende befal i 4-11 HQ KP-B Rachaya EL-Foukhar.

Etter timer ombord i Hercules ankom jeg Tel Aviv og rett over til en lengre kjøretur opp til Kiryat Shmona hvor jeg overnattet til dagen etter.

Den natten var det katusja-angrep mot byen og nattehimmelen ble lyst opp av lange kjeder med flylys natten gjennom.

Morgenen etter fortsatte turen inn i AO og Ebel Es Saqi hvor jeg fikk utlevert splint-vest og våpenet mitt før turen raskt gikk videre opp til Rachaya.

Vi ankom 4-11 HQ ca. kl. 10.00 om morgenen. På samme tid var det en sivil mann i porten og fortalte at hans far hadde vært savnet siden dagen før i området mellom gamle 4-10 OP og El Fardis. Da kompanisjefen hadde hilst på meg sa han at dette var en ypperlig måte å bli kjent med området på. Jeg lot bagasjen ligge i bilen og dro rett ut på patrulje.

Vi fant dessverre mannen omkommet og plukket opp levningene i et ullteppe før vi leverte det hjemme hos hans sønn. Etterpå dro vi tilbake til leiren, vasket hendene og spiste lunsj. Jeg husker jeg satt og observerte det andre befalet som hadde vært med på patruljen. Han spiste som om ingenting hadde skjedd og fortalte om

Medaljeseremoni på Steinmyra stadion i Ebel es-Saqi, Libanon.

førrige leaveperiode mens han lo. Det virket helt absurd på meg at jeg allerede før jeg hadde fått min personlige utrustning ut av kjøretøyet og før lunsj på min første dag i tjeneste, hadde plukket opp en død person.

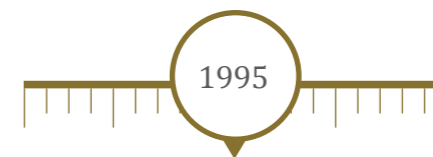
Da resten av min kontingent kom ned i løpet av måneden etter, var det jeg som satt og spiste som om ingen verdens ting hadde skjedd.

UN INTERIM FORCE IN LEBANON (UNIFIL)

● NORGES BIDRAG

Beslutningen om å stille en styrke i UNIFIL ble tatt i påsken 1978. Bare fire dager etter at Norge mottok henvendelsen fra FN, var første fremparti på vei til Beirut. Tidlig i operasjonen stilte Norge med det største bidraget, flere avdelinger og rundt 900 soldater.

I løpet av 20 år, samt periodene 2006-2008, tjenestegjorde 22 441 norske kvinner og menn i UNIFIL. For en ny generasjon nordmenn ble UNIFIL selve symbolet på fredsstyrker og internasjonale operasjoner.

KRISTOFFER M. HANSSON

DENNE HISTORIEN FRA LIBANON ER SKREVET AV KRISTOFFER M. HANSSON PÅ ITJENESTEFORNORGE.NO

Min aller siste patrulje før hjemreise til Norge skulle gå til patruljepunkt Alfa-1-Oscar, som lå oppe i skråningen ovenfor denne lille slitne landsbyen Bourhoz.

Militsgruppen på DFF-68A var lette på avtrekkeren og benyttet seg ofte av «recon-by-fire» ved å skyte 360 grader i tilfelle Hezbollah var i nærheten.

Patruljen startet rolig, og vi passerte søppelfyllingen i varm og deilig kveldsol. Tok av fra veien og gikk ned stien mot Alfa-1-Oscar og slo oss ned blandt sandsekkene ved stillingen. Like før solen gikk ned var det en del granatsnedslag ca. 800 meter unna som jeg ble stående og se på gjennom kikskert, mens de andre gutta slappet av.

Så gikk solen ned, og vi gjorde oss klar for en natt i stillhet. Plutselig ble stillheten brutt av en vislende lyd. Denne ble etterfulgt av flere.

Vi forstod raskt hva som skjedde. Kulene pep rundt ørene våre. Vi var fire mann som spratt opp, og lettere panisk så seg rundt etter dekning.

Men vi oppdaget raskt at stillingen ikke var helt optimal, med sandsekker stablet i omtrent 40 cm høyde, samtidig som kulene kom inn skrått ovenfra.

Ute på patrulje sommeren 1995. Kristoffer M. Hansson midt i bildet.

UN INTERIM FORCE IN LEBANON (UNIFIL)

● OM OPERASJONEN

Årsaken til konflikten i Libanon i 1978 var å finne i forholdet mellom Israel og den palestinske frigjøringsorganisasjon (PLO).

De to partene grep til militære midler for å gjøre opp seg i mellom. PLO kjempet for en egen palestinsk stat, Israel forsvarte sin statsdannelse. Utfallet ble noe uvanlig; okkupasjon av en tredjepart, den sørlige delen av Libanon. De palestinske gruppene opererte vesentlig herfra. Fra sine baser i Sør-Libanon beskjøt de mål i Nord-Israel, og israelerne svarte.

Undertegnede hev seg på samband og meldte inn «firing close». Jeg fikk spørsmål tilbake om «retning og avstand?», noe jeg vel ikke var helt forberedt på. Mitt svar ble deretter: «Retning DFF-68 Alfa. Avstand – det er JÆVLIG nærme».

På dette tidspunktet hadde vi alle innsett at det var dårlig med dekning til oss. Så vi satte oss ned og begynte å le av det surealistiske synet av oss selv som panisk så etter dekning.

Nå ville hovedkvarteret hente oss inn fra patruljen. Men siden det var siste patrulje, og det virket som kulene ikke passerte så nærme lenger, bevares de var vel fortsatt under fem meter unna, trakk vi litt på det, og meldte til slutt at dette ikke var ønskelig. Etter en kort stund sluttet kulene å pipe rundt ørene våre, og det ble en lang natt ute på punkt.

To dager senere var våpen og utstyr innlevert og jeg stod på Karl Johan og lurte på hvor jeg skulle ta meg en øl, før jeg dro hjem og ringte kompisene.

Man kan vel si at kontrastene og overgangen var stor. :-)

1993

KÅRE BRÆNDELAND

Tjenestegjorde i Bosnia

«Jeg husker den voldsomme overgangen fra festing i fredelige Oslo, til plutselig å stå i massakrene i Bosnia. Vi ble vitne til noen av de verste overgrepene du kan tenke deg: Folk som hang spikret til veggen. Det var gjemt miner på lik. Du fikk en helt annen virkelighet rett i ansiktet.

Vi hadde heldigvis med oss mange eldre, dyktige og erfarne folk ut. Gutter som hadde jobbet i ambulansetjenesten i 20 år, for eksempel. De lærte meg – som faktisk var den yngste i hele det norske sanitetskompaniet – hvordan jeg skulle takle døden, rent mentalt: Det handler om å tenke åsted, ikke tenke på ofrenes siste minutter i live, at svart humor er lov. På den måten taklet jeg de døde.

Det var de levende som gjorde størst inntrykk: Å se små barn hvor øynene deres ikke er med. Å se lidelsen til folk, en lidelse du er maktesløs til.»

Les hele historien på itjenestefornorge.no

1993

ANN HELÉN DYBWAD

Tjenestegjorde i Somalia

Da jeg søkte min andre kontingent til Libanon hadde jeg ikke forventet tilbudet om å dra til Somalia isteden. Da tilbudet kom så takket jeg umiddelbart ja, og løp til bokhylla for å sjekke hva det sto om Somalia. Jeg husket å ha hørt om Somalia på nyhetene.

Vi ankom Mogadishu, og ble forlagt i leiren til UNOSOM-hovedkvarteret. Jeg skulle bo i et 14 kvadratmeter stort telt, på feltseng og med en europall til å ha personlig materiell i. Jeg bygde etter hvert møbler av pallekarmer, en stol, et bord, og en slags seksjon. Feltsenga var ok, men uten dyne. Jeg hadde dynetrekk og putetrekk, men ikke noe til å ha inni, så det ble kaldt om natta. Temperaturforskjellen på dag og natt kunne nemlig være stor. Jordekornene var greie husdyr siden de holdt slangene borte.

«Jeg visste ikke om jeg løp fra eller til neste granat.»

Det var ikke mange dager etter ankomst at vi opplevde å bli beskyttet med granater. Jeg hadde opplevd å bli beskyttet med håndvåpen og overskyting med raketter i Libanon, men dette opplevde jeg mye mer personlig. Det er lite beskyttelse i et telt, og å løpe for å komme i dekning var krevende. Jeg visste ikke om jeg løp fra eller til neste granat.

Under et angrep da vi måtte gå i dekning hadde ingen husket å ta med felttelefonen. Vi hadde derfor begrenset kontakt med den norske operasjonssentralen. Alle ble beordret om å sørge for at telefonen ble med neste gang vi

måtte i dekning. Da neste angrep kom var jeg like ved teltet der telefonen hang. Jeg løp innom for å se om telefonen var tatt med. Den hang igjen i teltet, og var godt bundet fast i tau i teltveggen. Jeg husker jeg sto og forbannet alt og alle mens jeg forsøkte å løsne knutene. Telefonen ble med i dekning og kontakt med operasjonssentralen ble opprettet.

I løpet av min kontingent ble sju norske soldater skadet i strid, det vil si ca. fem prosent av avdelingen. Dette var høyeste skadeprosent av alle de 28 deltagende nasjonene i UNOSOM II. Dette var etter min mening en ekstraordinær operasjon.

Jobbene våre i Somalia var som skrivere, lagersoldater, kokker, vognførere og mange andre funksjoner. Men soldatjobben kom alltid først. Vi patruljerte, hadde vaktposter, besatte stillinger under angrep, gjennomførte eskorte og transportoppdrag under alle forhold, eller kom oss i dekning. Så utførte vi vår «dagjobb» resten av tiden. Som et ekstraordinært stabskompani skal.

UN OPERATION IN SOMALIA II (UNOSOM II)

● Norge valgte å videreføre bidraget fra UNOSOM I med et stabskompani på i overkant av 70 soldater. Med et fornyet mandat ble dette i mai 1993 forsterket til ca. 140 personer. Kompaniet hadde som oppgave å administrere og drifte operasjonens hovedkvarter i Mogadishu samt bidra med forpleining, vakhold og transportarbeid. Forsterkningen som kom i mai 1993 bestod av personell som bidro til nærforsvar og som sjåfører.

Til sammen tjenestegjorde 267 nordmenn i et stort mangfold av ulike roller i tiden Norge bidro til operasjonene i Somalia. De norske styrkene ble trukket hjem i mars 1994.

● På vei hjem til Norge etter endt oppdrag. Bildet viser min kollega Håkon Simonsen og meg på en svensk lastebil mellom leiren og flyplassen i Mogadishu.

1995

FRED GALLEFOSS

DENNE HISTORIEN FRA BOSNIA ER SKREVET AV FRED GALLEFOSS PÅ ITJENESTEFORNORGE.NO

Våren 1995 så vi TV-bilder av FN-soldater i Bosnia som var lenket fast til potensielle bombemål for NATO-fly. Disse FN-soldatene ble tatt til fange av serbiske styrker og brukt som menneskelige skjold. Dette var bakteppe for den avdelingen jeg skulle tjenestegjøre i de neste årene.

I Bosnia var den norske logistikkbataljonen forlagt på Tuzla Air Base, nær byen Tuzla. Det ble bestemt at bataljonen trengte bedre beskyttelse, både på basen og under de mange og lange forsyningskonvoiene som avdelingen utføre i hele Bosnia. Som resultat av dette ble det opprettet et mekanisert infanterikompani, «Vakt & Eskortekompaniet».

Det spesielle med dette kompaniet

var at det nærmest utelukkende bestod av veteraner med tidligere internasjonal tjeneste, og jeg møtte flere jeg tidligere hadde tjenestegjort sammen med. Oppsettingsperioden ble lang og intens i forhold til det man var vant til. Kompaniet ble forlagt på Trandum og dro nytte av fasilitetene og kompetansen til kavaleriets øvingsavdeling. Avdelingen fikk mye nytt og avansert utstyr, og det var et godt samarbeid med Forsvarets logistikkorganisasjon for å få alt til å fungere optimalt. Etter en lang og intensiv periode i Norge så ble utstyr og personell fraktet til Split i Kroatia, og gjorde der de siste forberedelser før innsetting i Bosnia.

Når vi kom i gang med oppdraget i Bosnia så bodde vi svært trangt i telt, men vi befant oss vel mer på bosniske landeveier enn vi gjorde i Camp. Hovedoppdraget var å eskortere forsyningskonvoiene til logistikkbataljonen rundt omkring i Bosnia samt ned til kysten av Kroatia.

Det var lange dager, ofte sov vi i vognene, eller på gulvet i leiren til andre nasjoner i UNPROFOR. Konvoiene forsøkte best mulig å unngå frontlinjer og kampområder, men krigen var aldri helt til å unngå. Jeg husker at jeg stortrivdes med disse oppdragene. Det bød på mye spenning, godt samhold og kameratskap, og det var interessant å få reise rundt i hele landet. Det ble noen tusen mil etter hvert.

Vi hadde også mer stasjonære oppdrag. Vi hadde ansvar for vakthold på Tuzla Air Base, med nattpatruljer til fots, og pansret patruljering når basen var under artilleriangrep – noe som skjedde relativt ofte. Vi hadde også stasjonære oppdrag rundt omkring i Bosnia, både for norske og utenlandske avdelinger. Best husker jeg når vi lå på Mt. Igman utenfor Sarajevo for å beskytte en Indonesisk ingeniørvadling som jobbet på veien inn til Sarajevo. I denne perioden bombet NATO-fly serbiske stillinger rundt oss. Vi lå forlagt i en ruin sammen med den franske fremmedlegionen.

«Vi fikk nøden og elendigheten på nært hold, men kunne lite gjøre i det store bildet.»

I motsetning til at jeg trivdes meget godt med tjenesten, så var det også frustrerende å se på alle de brutte våpenhvile og handlingslammelsen som så ut til å prege det internasjonale samfunnet. Man var selvfølgelig hele tiden svært bevisst på at dødstrallene bare fortsatte å stige. Vi fikk nøden og elendigheten på nært hold, men kunne lite gjøre i det store bildet. Det kan være en påkjenning i seg selv å føle maktesløshet, men

sympati med de som virkelig føler krigens gru på kroppen utlignet egen frustrasjon.

Vendingen kom med Dayton-avtalen, jeg husker jeg følte det som at noen hadde skrudd av en bryter, «skrudd av krigen». Vi var vant til at våpenhviler ble brutt nesten før de kom i gang, men denne gangen holdt det heldigvis! Dette medførte også at vi nå skulle gå fra å være en FN-avdeling med hvite kjøretøyer og blått hodeplagg, til å være en NATO-styrke. Vi var veldig spente på om vi nå faktisk måtte belage oss på å gå i kamp, men det viste seg å være unødvendige bekymringer – heldigvis.

Det var en svært positiv opplevelse å se sivilbefolkningen vende tilbake til sine hjem og starte oppbyggingen. Og jeg er glad for at jeg forlot et land i relativ fred da min tjeneste var over i februar 1997. Ikke minst hadde jeg fornyet tillit til at verdenssamfunnet med riktig fremgangsmetode kan skape fred mellom parter, men det krever mer enn prat rundt bordet.

Personlig så er jeg overbevist om at jeg kommer styrket ut av mine erfaringer, og at det har formet meg som person i positiv retning. De mange tøffe og negative opplevelsene kan formes til å være en verdifull erfaring, samtidig så er det liten tvil om at det for mange kan bli for tøft. Jeg vet at en utfordring med slik type erfaring er at man har et helt annet grunnlag enn majoriteten av den norske befolkning, og man har nok i mange tilfeller et helt annet perspektiv.

*Les hele historien på
itjenestefornorge.no*

Sammen med en indonesisk ingeniørvadling i Mount Igman ved Sarajevo. Fred Gallefoss nr. tre fra venstre.

Overgang fra FN-operasjon til Nato-operasjon medførte ny maling og farge på kjøretøyene.

UN PROTECTION FORCE (UNPROFOR)

I juni 1991, etter lengre perioder med uroligheter, ble Slovenia og Kroatia de første republikkene som erklærte seg selvstendige fra Jugoslavia. Makedonia og Bosnia-Hercegovina fulgte etter i løpet av et drøyt halvår. Slovenias løsrivelse foregikk nesten uten dramatik sammenlignet med resten av det tidligere Jugoslavia. Kroatia og Bosnia-Hercegovina, som begge hadde betydelige serbiske minoriteter, ble derimot åsted for krigshandlinger og omfattende overgrep mot sivile.

I begynnelsen gjaldt UNPROFORs mandat kun for Kroatia, og var relatert til fredsforhandlinger, serbisk tilbaketrekning og opprettelse av sikre soner. Etter hvert som konflikten i Bosnia-Hercegovina forverret seg ble mandatet utvidet flere ganger.

2003

EGIL NORDLI
Tjenestegjorde i Irak

«I begynnelsen gikk det greit å forflytte seg rundt, men sikkerhetssituasjonen ble raskt verre. Opprørerne ble mer og mer aktive. Vi visste aldri når de slo til, og vi var ofte på veiene hvor folk ble tatt i ildoverfall og/eller eksplosiver utplassert langs veien. En dag hadde vi tre selvmordsbombeangrep mot noen av vår divisjons leire og posisjoner. Jeg var heldig, min bil ble aldri rammet. Men det hendte flere ganger at kolonnen jeg var en del av, ble utsatt for angrep, eller at vi var like i nærheten av omfattende angrep.

Man måtte forholde seg til usikkerheten. Du visste at du skulle ut på landeveien i morgen, men du visste ikke om det var deg eller noen andre som eventuelt ville bli tatt. En gang ble en gruppe spanjoler tatt av en folkemengde – i en såkalt «propp», de ble altså sperret både foran og bak – dratt ut av bilene og lynsjet.»

Les hele historien på itjenestefornorge.no

2007

AYESHA WOLASMAL

Tjenestegjorde i Afghanistan

Jeg er født og oppvokst i Norge, men mine foreldre er fra Afghanistan. Først og fremst appellerte Forsvaret til meg fordi jeg ønsket en utfordring. Det var et utradisjonelt yrke, særlig for meg som er jente med minoritetsbakgrunn.

Ønsket om å reise til Afghanistan som en del av det norske styrkebidraget, kom da jeg så en norsk kolonne passere mens jeg var på reise i Afghanistan. Jeg tenkte umiddelbart at «det vil jeg være en del av!» Dermed ble det førstegangs-tjeneste, før jeg etter hvert dro til Afghanistan som tolk.

«Folk hjemme forstod ikke hva jeg hadde vært med på.»

Jeg fungerte som PRT-sjefens talerør i Faryab. Jeg deltok på møter med provinsmyndigheter, politisjefen, afghanske sikkerhetsstyrker og andre viktige instanser. Jobben min var å legge til rette språklig. Jeg hadde allerede den kulturelle og politiske forståelsen, og dermed gled stillingen også over i en rådgivende rolle. Det var viktig at man unngikk misforståelser. Ofte var det ganske betente saker som skulle avklares.

Jeg opplevde aldri noen fare mens jeg var i Afghanistan. Jeg var trygg på de afghanske styrkene og fikk stor respekt. Vi jobbet som et team, det var ikke noe skille mellom «dem» og «oss». Før jeg reiste var jeg riktignok litt bekymret for hvordan menn ville ta meg imot. Det viste seg at det aldri var noen ulempe å være kvinne. Derimot tror jeg at nettopp det at jeg var kvinne gjorde at folk

åpnet seg i større grad for meg. Jeg har medmenneskelige egenskaper som var med på å skape tillit og som gav meg god kontakt med lokalbefolkningen. Jeg er et bevis på at Forsvaret også trenger folk med annen kompetanse enn det som er rent stridsrelatert.

Ett av mine sterkeste minner er fra da vi hjalp ei lita jente som hadde falt ned i en brønn. Hun hadde skadet seg stygt og trengte kirurgisk hjelp. Vi tok henne med til leiren hvor hun fikk medisinsk hjelp. Jeg vasket håret hennes med sjampo og viste henne tegnefilmer. Først var hun litt redd. Hun hadde aldri sett på TV før, og aldri hadde hun vært borti noe sånt som sjampo, men vi fikk etter hvert et sterkt bånd.

I tiden etter Faryab har jeg savnet både leiren og samholdet. Da jeg kom hjem opplevde jeg en tomhet. Livet gav plutselig mye mindre mening. Folk hjemme forstod ikke hva jeg hadde vært med på, og mange hadde mye meninger om det norske bidraget. Det var slitsomt å oppleve at oppdraget ikke fikk den respekten det fortjente.

INTERNATIONAL SECURITY ASSISTANCE FORCE (ISAF)

Etter terrorangrepene i USA 11. september 2001 gikk USA og koalisjonsstyrker til angrep mot al-Qaida og dets støttespiller Taliban. Flere land gikk med i koalisjonen. I desember 2001 ble stabiliseringsstyrken ISAF etablert.

Militært har ISAF hatt som hovedoppgave å støtte den valgte afghanske regjeringen og å bidra til stabilitet og sikkerhet som grunnlag for sosial og økonomisk utvikling. Følgelig hadde ISAF et bredere perspektiv enn det rent militære, den hadde et politisk og økonomisk mål i tillegg. Å bidra til å reformere det afghanske sikkerhetsapparatet var sentralt. Stor vekt ble lagt på trening, rådgivning og oppbygging av det afghanske forsvaret, som også har operert sammen med de utenlandske styrkene.

2010

ERIK ELDEN

DENNE HISTORIEN FRA AFGHANISTAN ER SKREVET AV ERIK ELDEN PÅ ITJENESTEFORNORGE.NO

Vi var mye ute. I perioder bodde vi ukesvis i Forward Operating Base (FOB) Ghowmach, en fremskutt operasjonsbase vi kunne løse oppdrag fra. Jeg var troppsjef for den mekaniserte infanteritroppen i Telemark bataljons task unit (TU), oppsatt på CV90 stormpanservogner og IVECO-er.

En av de dagene jeg husker best er 17. januar. Vi sto opp tidlig for å gjøre klar til dagens oppdrag. Vi skulle sammen med resten av TU-en kjøre noen kilometer sørover for å gjennomføre et møte i landsbyen Dasht-e Khatun, og deretter en akserekognose-ring i fjellene øst for dalen. De siste dagene hadde vært hektiske,

med flere stridskontakter. Vi så derfor frem til å kunne være tilbake til middag og slappe av litt på kvelden.

Dalføret var flatt, med noen lave krumninger og en del bekkeslukter. Ingen vegetasjon. Alt virket veldig stille. Like før vi skulle bryte av mot nord fikk vi øye på fem-seks mann som lå på to høydetopper i øst og observerte mot oss. Vi hadde hatt tilsvarende observasjoner tidligere, og visste av erfaring at en stridskontakt var nært forestående. Det stemte også denne gangen. Idet skytteren min skøyt et varselskudd med 30-milimeteren mot den ene høyden, ble det åpnet ild mot oss fra flere retninger. Som

vanlig hadde fienden planlagt et bakhold, og det var adskillig flere opprørere her enn det vi hadde sett. Vi returnerte ilden og meldte inn observasjonene våre til ledelsen. Etter noen minutter kom Rune på nett: «9-8, dette er 9-1, nå har vi kontakt 360 grader fra 14 forskjellige stillinger». Han tok en kort pause. «Dette gjør ting enkelt. Returner ild og meld tilbake».

Vi forsøkte å binde fienden, men på grunn av at lendet var helt flatt og at vi sto helt åpent, var det vanskelig. Det var lett å se at den fiendtlige styrken besto av profesjonelle krigere, og ikke bare lokale bønder og kjøpmenn som hadde tatt til våpen. Ilden gikk kontinuerlig fra alle kanter, og mens maskingeværstillingene på høydene ga dekningsild, snek andre seg frem i bekkesluktene og avfyrte raketter (RPG) mot oss på korte hold. Rakettene traff uhyggelig nært, og en av sersjantene mine ble såret av splinter.

Vi var omringet og fienden hadde initiativet. Vi måtte gjøre noe. Vi kunne ikke bare stå her og bli skutt på. Rune visste hva som måtte gjøres. Han valgte å avbryte striden og flytte oss 2 kilometer lengre nord. Skarpskytterne ble liggende på en høyde ved siden av som observasjonspost.

Kort tid etter vi hadde inntatt det nye stillingsområdet,

observerte skarpskytterne flere motorsykler som fulgte etter oss og stanset bak en liten høyde cirka 600 meter unna. Etter en liten stund sto 15 mann samlet bak høyden, mens en av dem lå og observerte mot oss, og det var tydelig at de planla noe. «Jeg anbefaler at vi iverksetter et motangrep», kom det på samband fra skarpskytterlagføreren.

Vi ga full gass med CV90-ene, og åpnet ild så fort vi så opprørerne. Noen flyktet på motorsykler, andre valgte å skyte tilbake. To stormpanservogner i full fart med hurtig ild gjorde nytten. Vi jagde dem ut av området, så alle kunne se det. Noen dager tidligere hadde de fulgt etter oss på vei tilbake til FOB-en, og fortalt lokalbefolkningen at de jagde oss ut. Nå hersket det ingen tvil om hvem som hadde kontroll i området.

Dagene etter hendelsen fikk vi bekreftet den positive effekten av motangrepet vårt: lokale sikkerhetsstyrker ønsket mer samarbeid, sivile i området ga mer informasjon om fiendtlige grupperinger og handlinger, og fiendtlig aktivitet ble kraftig redusert i antall og omfang. Opprørerne fikk også store problemer med rekruttering. Dette var en god uke.

Les hele historien på itjenestefornorge.no

INTERNATIONAL
SECURITY ASSISTANCE
FORCE (ISAF)

● Norge har stilt med mange forskjellige bidrag i Afghanistan, og har involvert alle forsvarsgrener. Til ISAF bidro Norge hele tiden med bakkestyrker og i perioder med styrker fra Luftforsvaret – F-16 jagerfly og helikoptre. På det meste hadde Norge ca. 600 soldater i Afghanistan samtidig, i 2014 var antallet nede i ca. 120.

Fra 2005 tok Norge lederansvaret for Provincial Reconstruction Team Meymaneh. Norge hadde også en utrykningsstyrke. Kontingentledelsen ble i 2002 flyttet fra Kandahar til Kabul, og i 2006 fra Kabul til Mazar-e-Sharif, sammen med et nasjonalt støtteelement.

I juli 2014 ble det siste store norske oppdraget i ISAF fullført. I underkant av 100 soldater, gjennomførte nedleggelse og rivning av Camp Nidaros i Mazar-e-Sharif.

Ut 2014 bestod det norske bidraget av 30-40 stabsoffiserer i Kabul i tillegg til spesialstyrker. Fra og med 2015 bidrar Norge i Resolute Support Mission i Afghanistan.

2009

MARIT RYE RAMBERG

Tjenestegjorde i Tsjad

«Vi fikk god kontakt med lokalbefolkningen i Abéché by. På grunn av sikkerhetssituasjonen var det lettere å bevege seg fritt rundt i Tsjad enn det var i Afghanistan.»

I Tsjad ble vi sett på som folk som gjorde noe godt, siden vi drev sykehus og brønnboring. Det som gjorde mest inntrykk på meg var alle de blide folkene. Så smilende, lekne og livsglade. Men det var også sterkt å se hvor hardt særlig kvinner og barn jobbet for å overleve.»

Les hele historien på itjenestefornorge.no

2011

HÅVAR ANDRÉ GAUTVIK

Tjenestegjorde i Sør-Sudan

Det jeg husker best var at jeg sammen med lokalt politi – og andre FN-enheter – var med å hjelpe gatebarn tilbake til familien sin. En gang møtte vi en mor som ikke visste at sønnen hennes var i live. Mottagelsen var selvsagt veldig sterk. En annen gang hadde vi med oss en gutt, og det var bare broren hans som var igjen – og broren var egentlig ikke interessert i å ta han tilbake. Det er tøft når du ser en gutt som ikke er velkommen. Dette var barn som var på alder med mine egne. Jeg tenker at det kunne godt ha vært dem, hvis vi ikke hadde vært så heldige at vi bor i Norge. Vi har jo egentlig vunnet i lotto.

«Vi har jo egentlig vunnet i lotto.»

Jeg jobbet som observatør, og var sjef for en observatørstyrke i Lake State – en stat omtrent midt i Sør-Sudan. Det var rundt ti observatører fra hele verden, i min gruppe. Jobben gikk ut på å patruljere. Det vil si å reise ut og skaffe informasjon om hva som skjedde i området. Vi var derfor mye ute på veien og snakket med folk og ledere i de forskjellige landsbyene. Vi snakket også med de militære avdelingene i området. Som sjef for observatørene, var det også en del møter med andre FN-avdelinger og organisasjoner, som for eksempel Røde Kors og Leger Uten Grenser.

Jeg var stort sett ute på patrulje hver dag. Noen ganger måtte vi overnatte ute for å nå ut til landsbyene lengst borte. Veistandarden var dårlig. Spesielt i regntida. Det var mye fattigdom. Folk hadde ikke nok mat, og de hadde heller ikke muligheten til å dyrke mat fordi de ikke hadde råd til frø. Mange levde derfor på forsyninger fra Verdens matvareprogram. Det var mange internasjonale organisasjoner i området, men man nådde ikke fram til alle, og det var aldri nok.

Omtrent midtveis i min periode, ble Sudan delt i to land: Sudan og Sør-Sudan. Det tok tid å bygge opp tillitten til lokalbefolkningen. Mange trodde vi rapporterte til regjeringen i Khartoum (Sudan). Og det var heller ikke alltid så lett for mine arabiske observatørkollegaer. Menneskene i Sør-Sudan forbinder ofte arabere med krig og undertrykkelse. Å være nordmann var derimot behagelig. Norsk Folkehjelp har jobbet i området siden 1980-tallet, og nordmenn har derfor et svært godt rykte.

Jeg er glad for at jeg dro ut. Og jeg gjør det gjerne igjen. Selv om du ikke får hjulpet så mange, er jeg utrolig takknemlig for å ha vært med å hjelpe noen. Det var også givende å jobbe sammen med andre mennesker som er så genuint interessert i å få til noe.

I dag tenker jeg mer på hvordan mennesker i andre land lever. Jeg er også blitt mer bevisst på eget forbruk. Er det her virkelig nødvendig? Jeg håper også jeg har lært litt om tålmodighet. Og andre kulturer. Jeg fikk erfare at man ofte måtte bruke lengre tid på å ta avgjørelser enn hva jeg er vant med i Norge. Og hvem er egentlig vi, eller jeg, til å bestemme hva som er riktig?

UN MISSION IN THE REPUBLIC OF SOUTH SUDAN (UNMISS)

● Norge har bidratt med militært personell siden 2011. Det første året med tolv stabsoffiserer og observatører. Fra 2012 ble det norske bidraget økt til 18 personer.

Stabsoffiserene jobber i FN-operasjonens hovedkvarter i Juba og har ansvaret for personell, operasjoner, planlegging, trening og opplæring samt militær informasjon.

De militære liaisonoffiserene er stasjonert flere steder i landet. Oppgaven deres er å være et bindeledd mellom militære styrker og sivile, og å holde kontakt med sørsudanske myndigheter.

2012

SVEN HALVORSEN
Tjenestegjorde i Egypt

«En hendelse jeg husker særlig godt, var en angrepet på vår hovedleir 14. september 2012. Mine to sjefer var borte. Jeg var da eldste offiser, og satt med ansvaret. Vi kunne observere en stor gruppe mennesker som nærmet seg. De ropte og skrek, kastet steiner og brente bildekk. Det viste seg at de var flere hundre.

Plutselig og under dekke av massiv tykk røyk og en skur av steiner, klarte 50 til 60 demonstranter å trenge seg inn i MFO-leiren ved å klippe hull i gjerdene våre. I tillegg til å bruke skytevåpen og steiner, kastet de molotovcocktails og hjemmelagde håndgranater.»

Les hele historien på itjenestefornorge.no

2012

MARI CECILIE T. REINSKOU

Tjenestegjorde i Syria

Jeg skulle straks avslutte ett års tjeneste i UNTSO-misjonen i Midtøsten, og var hjemme på permisjon i Norge da Forsvarets operative hovedkvarter ringte på påskeaften. De ønsket at jeg skulle reise til Syria. Etter et slektsråd og noen timers betenkningstid, ringte jeg tilbake og sa at jeg ville stille opp.

Da jeg kom til Syria ventet en helt annen realitet enn jeg hadde sett for meg. Jeg skulle ikke være en del av staben, men i frontpartiet. Det bestod av mentorer fra FN, samt russeren Micha og jeg. Vi var det aller første FN-personellet som kom til landet for UNSMIS. Etter bare noen dager skulle vi reise til et av de mest konfliktfylte områdene, Homs. Jeg visste på forhånd gjennom syriske familier og deres slektninger som oppholdt seg i Libanon, hvor ille situasjonen var der. Samtidig tenkte jeg at dette var det mest spennende oppdraget. Dessuten var vi ubevæpnede og nøytrale FN-observatører, og det var vårt inngangskort for å møte befolkningen.

Min jobb var å støtte partene i Syria med å få satt i verk Kofi Annans fredsplan. Jeg skulle opprette relasjoner til partene, altså regjeringen og opprørslederne, og få dem til forhandlingsbordet.

«Vi var det aller første FN-personellet som kom til landet»

Etter hvert ble vi flere observatører, og i tillegg til Homs, dro vi til flere andre byer og landsbyer. Vi ble tatt veldig godt imot av den syriske befolkningen. I noen landsbyer sør i Homs, tok de faktisk fram kvinnene, da de så at jeg kom. I møtet med befolkningen var jobben vår å være lyttende, og prøve å påvirke dem i en retning for å hjelpe. Samtidig måtte vi tenke på vår egen sikkerhet. Vi hørte stadig eksplosjoner og skyting på kloss hold. Vi kjørte kun pansrede biler, og hadde ingen styrkebeskyttelse. Mot slutten av oppholdet begynte enkelte også å angripe oss, og derfor kunne vi ikke lenger være i Syria.

Vi bodde i leiligheter i hovedstaden Damaskus. Hovedkvarteret var på et hotell i byen, men etter hvert måtte vi også flytte inn på hotellet av sikkerhetshensyn. I tillegg til basen i Damaskus, ble observatørene fordelt rundt i de store byene. Det var stadig skyting og bombing rett ved hotellet, og en natt var det så ille at vi måtte sette oss på gangen. Da føler du deg ganske liten.

Jeg forlot Syria med blandede følelser. Jeg opplevde min hverdag som meningsfylt og vellykket, selv om misjonen ikke ble noen suksess. Under oppdraget lærte jeg meg selv å kjenne i svært pressede situasjoner. Jeg klarte å være konstruktiv og rolig, selv i kaoset. Selv om det var godt å reise hjem, kjente jeg samtidig en stor sorg for alle menneskene jeg hadde møtt, og som måtte bli igjen.

Jeg angret ikke på at jeg dro. Men jeg følte meg sliten etterpå. Jeg har vært i Afghanistan og Sør-Libanon tidligere, men ikke følt meg sliten på samme måte da. Jeg var nok ikke klar over hvilket stressnivå jeg utsatte kroppen for, og det tok et halvt år før jeg klarte å skru av den «bryteren».

UN SUPERVISION MISSION IN SYRIA (UNSMIS)

● Formålet med operasjonen var å støtte regjeringen og opprørerne med implementeringen av FNs spesialutsending Kofi Annans anbefalte sekspunktsplan for fred og våpenhvile i Syria. Den 25. mars 2012 ble planen godkjent av president Assad og fikk samtidig tilslutning fra de mest sentrale opprørsgruppene.

15. juni besluttet sjef for operasjonen, generalmajor Robert Mood, å suspendere observatørens aktivitet ettersom det ikke var mulig å gjennomføre oppgavene som lå i mandatet.

FNs sikkerhetsråd besluttet deretter å ikke forlenge operasjonens mandat. Operasjonen ble avsluttet i august 2012.

ARVE H. LAURITZEN

DENNE HISTORIEN FRA AFGHANISTAN ER SKREVET AV ARVE H. LAURITZEN PÅ ITJENESTEFORNORGE.NO

Tjenesten i UNAMA i Afghanistan var en opplevelse for livet. I motsetning til ISAF som var tungt bevæpnet og med liten bevegelsesfrihet, var UNAMAs 17 militære rådgivere ubevæpnet og med stor bevegelsesfrihet over hele Afghanistan. Sikkerhetsmessig var dette en utfordring, men samtidig ga det oss en sjelden mulighet til å bli kjent med afghanerne og det afghanske samfunn på en unik måte.

Jeg tjenestegjorde to måneder i Nord-Afghanistan med base i UNAMAs region kontor i Mazar-e-Sharif. Her dekket jeg den militære og politiske utvikling i provinsene Balkh, Samangan, Sari Pul, Jawzjan og Faryab. Tjenesten innebar kontakt med militære-, politi- og politiske ledere i provinsene.

Etter tjenesten i Mazar var jeg eneste militærrådgiver i UNAMAs politiske hovedkvarter i Kabul hvor jeg tjenestegjorde i UNAMAs «etterretningsavdeling» Joint Analysis and Policy Unit. Tjenesten her var utrolig spennende og interessant. Min hovedoppgave var å følge den politiske og militære utvikling fram mot presidentvalget i 2014, og overføring av myndighet til afghanske myndigheter

etterhvert som ISAF gradvis trakk seg ut av provinsene. Jobben innebar nær kontakt med ISAF, og besøk ute i provinsene for å møte lokale militære og politiske ledere over hele Afghanistan. Jeg hadde kontakt og møter med den afghanske sikkerhetstjenesten både i hovedkvarteret i Kabul, og ute i provinsene.

En spesiell opplevelse var å reise tilbake til Faryab og det tidligere norske ansvarsområdet i januar 2013, tre måneder etter at norske styrker hadde forlatt provinsen. Besøket var det første besøk av internasjonale militære etter at den norske PRT ble nedlagt. At jeg var nordmann gjorde at jeg ble tatt veldig godt imot. Var på besøk i PRT-leieren sammen med Brigadesjef Noor, som dessverre ble hardt skadet i kamp kort tid etter besøket. Bodde under besøket i UNAMAs kontor i gamle PRT i «Banken». Hadde blant annet møte med guvernøren i Faryab, og en stor lunsj med brigadesjefen, politisjefen og sjef for sikkerhetstjenesten.

En annen hendelse som jeg vil huske var da jeg deltok som observatør med afghansk politi under øvelse i fjellheimen i Bamyán provins. Øvelsesområdet

omkranset av snødekkede fjelltopper ga meg assosiasjoner til Blåtind og Halkavare øvingsfelter i Troms og Finnmark. Det gjorde også sterkt inntrykk å se fjellsiden hvor Taliban hadde sprengt vekk Buddah-statuen fra 6. århundre.

Sikkerhetsmessig var den største utfordringen å kjøre rundt i Kabul daglig alene i uniform, ubevæpnet i en pansret Toyota. Spesielt ble dette stadig mer utfordrende etterhvert som angrep og selvmordsangrep tiltok inne i Kabul. Å stå bom fast i trafikken i «Massoud Square» i Kabul kunne til tider være vel nervepirrende. At det stadig ble rettet angrep mot internasjonale kjøretøy i Kabul, hvor blant annet magnetbomber festet til biler ble brukt gjorde ikke situasjon bedre. Jeg må innrømme at tanken streifet ofte om hva jeg skulle gjøre hvis jeg hørte et «klikk» på bildøra mens jeg stod fast i trafikken. Det gikk heldigvis bra, men det var veldig greit å avslutte tjenesten etter ett år.

Da flyet lettet fra Kabul 10. juni 2013 var det som å slippe lufta ut av en ballong, og først da merket jeg at det hadde vært et krevende år. Jeg ville imidlertid aldri vært året i Afghanistan og UNAMA foruten.

Den afghanske nasjonalsporten Buzkashi.

Stammeråd. Her fattes de viktigste beslutninger, uavhengig av parlament og regjering.

Arve H. Lauritzen i Bamyán provins. I bakgrunnen er hullet etter Buddha-statuen fra det 6. århundre, som ble sprengt bort av Taliban i 2001.

UN ASSISTANCE MISSION IN AFGHANISTAN (UNAMA)

UNAMA ble opprettet i 2002, etter anmodning fra afghanske myndigheter. Mandatet var å yte assistanse til myndighetene og det afghanske folket ved å tilrettelegge for varig fred og utvikling. Operasjonen ble opprinnelig gitt mandat for ett år, og har siden blitt forlenget gjentatte ganger gjennom nye resolusjoner.

Norge deltok for første gang i UNAMA i februar 2007 med en militærrådgiver. Fra 2008 har Norge vært representert med militærrådgivere og stabsoffiserer i henholdsvis Kabul og Mazar-e-Sharif nord i landet. Oppgavene har være å støtte den sivile utviklingen i Afghanistan i henhold til UNAMAs mandat. Norge avsluttet sitt bidrag til operasjonen i august 2014.

2013

SYNNE EILERTSEN
Tjenestegjorde i Adenbukta

«Når du er ute og seiler så lenge som vi var, knyttes en del personlige relasjoner – både på godt og vondt. Det er tungt å jobbe så tett. Men samtidig får du et kameratskap du ikke får andre steder. Du må ha noen du kan komme til når du har noe på hjertet. Noen du kan gråte med, og noen du kan brøle til.

Jeg lærte mye om meg sjøl under operasjonen i Adenbukta. Har ikke hatt en sånn «reality check» før. Du blir ikke så selvsentrert hele tida. Og du lærer å strekke grensene dine.»

Les hele historien på itjenestefornorge.no

2013

MARTHE BRENDEFUR

Tjenestegjorde i Syria

På kvelden fredag 29. november 2013 fikk vi ordre om å være med å frakte kjemiske stridsmidler ut av Syria. Da var det veldig mye som måtte gjøres klart om bord, på kort tid. Vi fikk også undervisning av to eksperter på CBRN (Chemical, Biological, Radioactive, Nuclear). Mandag 2. desember dro vi. Og da vi dro visste vi ikke når vi ville være tilbake igjen.

«I Latakia kunne vi se røykskyene etter rakettnedslag.»

Det jeg husker best fra operasjonen, var første gang vi gikk inn i den syriske havnebyen Latakia. Fram til da hadde vi kun trent på oppdraget og ventet på ordre. Den 6. januar begynte som en helt vanlig dag. Så samlet skipssjefen oss, og etter en kort brief om situasjonen, avsluttet han med «Ordren er som følger: Gjør klar til strid. Gjør klar til strid.» Da var det litt adrenalin i besetningen. Å gå inn i Latakia – å se byen for første gang – var spennende. Da vi seilte inn, var det disig. Vi var del av en stor kortesje. I tillegg til vår Task Unit som bestod av oss, danske Esbern Snare og de to sivile lasteskipene MS Taiko og MV Ark Futura, var en Task Unit bestående av en russisk krysser (Petr Velikiy) og en kinesisk fregatt (CNS Yan Cheng) også med. Det var mye stål.

Jeg var sanitetsbefal, og drev mye med opplæring av resten av besetningen. Jeg hadde et særlig ansvar for de menige som hadde litt ekstra sanitetsbakgrunn. Jeg var også sanitetssjef på en av rensestasjonene. Vi trente mye på behandling og rensing. Vi lagde prosedyrer. For eksempel: Hva gjør vi hvis vi har folk som ikke kan gå gjennom rensestasjonene på egenhånd? Vi trente på hva vi skulle gjøre dersom det oppstod en havarisituasjon og lekkasje på det sivile lasteskipet «Taiko» som ville føre til at kontaminert og skadd personell ville bli ført

over til oss. Vi ønsket å være forberedt. Du må hele tiden tenke «hva hvis...». Du trener for det verste, og håper på det beste.

Vi bodde trangt, men maten var veldig god. Vi hadde fisk to ganger i uka, og taco en gang i blant. Vi jobbet mye. Ellers spilte vi kort, brettspill eller trente. Dersom situasjonen tillot det, arrangerte vi filmkveld hver onsdag. Det kan være ganske tungt å være på sjøen. Du er mye inne, ser ikke dagslys. Det er mye støy, alltid bevegelse i skroget. Du er aldri alene, og går lange vakter. Man blir sliten av det. Men du lærer masse på et sånt oppdrag. Du får litt perspektiv på ting. Man får livserfaring og lærer å verdsette hverdagen. Jeg fikk en litt større forståelse av verden, og en utvidet oppfattelse av virkeligheten.

I Latakia kunne vi se røykskyene etter rakettnedslag. Vi kunne høre smell. Vi så menneskene på havna og israelske jagerfly som fløy over oss. Langs hele strandlinja kunne vi se bemannede artilleriposter. Ellers var det ganske spesielt å se konteinerne om bord på «Taiko». De så litt spøkelsesaktige ut. Spesielt når du visste hva de inneholdt.

OPCW-UN JOINT MISSION FOR ELIMINATION OF THE CHEMICAL WEAPONS PROGRAMME OF THE SYRIAN ARAB REPUBLIC (OPCW-UN)

1. I november 2013 besluttet Norge å tilby støtte til FN og OPCW med å transportere kjemiske våpen fra Syria. Norge, i samarbeid med Danmark, kalte bidraget til OPCW-UN Operasjon Recsyr. Recsyr var under dansk ledelse, mens nestkommanderende for operasjonen var norsk. I tillegg stilte Norge med stabsoffiserer til operasjonsstaben.

2. desember seilte fregatten KNM Helge Ingstad ut fra Bergen. Fregatten fikk rollen som eskortefartøy under operasjonen og sørget for at transporten av de kjemiske våpnene skjedde på en sikker måte.

I slutten av april 2014 ble KNM Helge Ingstad avløst av kystvaktfartøyet KV Andenes.

Mer enn 100 000 norske kvinner og menn har tjenestegjort i internasjonale operasjoner i over 40 land, i fire verdensdeler – i hundre forskjellige operasjoner.

#	PERIODE	OPERASJON	OMRÅDE	BIDRAG
1	1947–1953	Tysklandsbrigaden	Tyskland	50 000
2	1947	UN Special Committee to the Balkans (UNSCOB)	Hellas	Under 10
3	1949–1953 1957–1994	UN Military Observer Group in India & Pakistan (UNMOGIP)	India, Pakistan	153
4	1951–1954	UN Force in Korea (UNFK)	Korea	623
5	1956–d.d.	UN Truce Supervision Organization (UNTSO)	Egypt, Israel, Jordan, Libanon, Syria	513
6	1956–1967	UN Emergency Force (UNEF I)	Egypt	11 000
7	1958	UN Observation Group in Lebanon (UNOGIL)	Libanon	55
8	1960–1964	UN Operation in the Congo (ONUC)	Den demokratiske republikken Kongo	1173
9	1963–1964	UN Yemen Observation Mission (UNYOM)	Jemen, Saudi-Arabia	Under 10
10	1965	UN India–Pakistan Observation Mission (UNIPOM)	India, Pakistan	Under 10
11	1978–1998 2006–2007 2008–2009	UN Interim Force in Lebanon (UNIFIL)	Libanon	22 441
12	1982–d.d.	Multinational Force and Observers (MFO)	Egypt	108
13	1988–1991	UN Iran–Iraq Military Observer Group (UNIIMOG)	Irak, Iran	30
14	1989–1991	UN Angola Verification Mission (UNAVEM I)	Angola	13
15	1990–1991	Operation Anchor Guard	Tyrkia	Under 10
16	1990–1991	Operation Desert Shield	Saudi-Arabia	354
17	1991	Operation Desert Storm	Irak, Kuwait, Saudi-Arabia	354
18	1991–1994	UN Iraq–Kuwait Observation Mission (UNIKOM)	Irak, Kuwait	144
19	1991–1995	UN Angola Verification Mission II (UNAVEM II)	Angola	42
20	1992	UN Observer Mission in El Salvador (ONUSAL)	El Salvador	Under 10
21	1992–1995	UN Protection Force (UNPROFOR)	Serbia, Bosnia-Hercegovina, Kroatia, Makedonia	2762
22	1992	Operation Agile Genie	Libya	Under 10
23	1992	Operation Maritime Monitor	Serbia	130
24	1992–1993	Operation Sky Monitor	Bosnia–Hercegovina	Under 10
25	1992–2009	Mission to Georgia (OSCE)	Georgia	Under 10
26	1992–1993	UN Operation in Somalia (UNOSOM I)	Somalia	83
27	1993–1994	UN Operation in Somalia II (UNOSOM II)	Somalia	267
28	1993–1995	Operation Deny Flight	Bosnia–Hercegovina	Under 10
29	1993–1995	Operation Sharp Guard	Bosnia–Hercegovina	Under 10
30	1995–1996	Implementation Force (IFOR)	Bosnia–Hercegovina, Kroatia	1605
31	1995–1997	UN Angola Verification Mission III (UNAVEM III)	Angola	15
32	1995	UN Confidence Restoration Operation (UNCRO)	Kroatia	Under 10
33	1995–1999	UN Preventive Deployment Force (UNPREDEP)	Makedonia	341
34	1995–1996	UN Peace Forces (UNPF)	Bosnia–Hercegovina, Kroatia, Makedonia	176
35	1996–1997	UN Mission in Bosnia and Herzegovina (UNMIBH)	Bosnia–Hercegovina	Under 10
36	1996–1998	UN Transitional Authority in Eastern Slavonia, Baranja and Western Sirmium (UNTAES)	Kroatia	17
37	1996–2002	UN Mission of Observers in Prevlaka (UNMOP)	Kroatia	Under 10
38	1996–2004	Stabilization Force (SFOR)	Bosnia–Hercegovina, Kroatia	2912
39	1997–2000	Mission to Bosnia and Herzegovina	Bosnia–Hercegovina	Under 10
40	1997	UN Verification Mission in Guatemala (MINUGUA)	Guatemala	Under 10
41	1997–1998	UN Observer Mission in Angola (MONUA)	Angola	Under 10
42	1998	UN Observer Mission in Sierra Leone (UNOMSIL)	Sierra Leone	Under 10
43	1998–1999	Kosovo Verification Mission (KVM)	Kosovo	26
44	1998–1999	Operation Eagle Eye	Kosovo	Under 10
45	1999	Operation Allied Force	Kosovo, Serbia	191
46	1999	Albanian Force (AFOR)	Albania	12
47	1999–2014	UN Interim Administration in Kosovo (UNMIK)	Kosovo	19
48	1999	Operation Joint Guardian	Kosovo	Under 10
49	1999–2000	UN Mission in Sierra Leone (UNAMSIL)	Sierra Leone	Under 10

#	PERIODE	OPERASJON	OMRÅDE	BIDRAG
50	1999–d.d.	Kosovo Force (KFOR)	Kosovo	6151
51	1999–2000	International Force in East Timor (INTERFET)	Øst–Timor	Under 10
52	2000–2002	UN Transitional Administration in East Timor (UNTAET)	Øst–Timor	19
53	2000–2008	UN Mission in Ethiopia and Eritrea (UNMEE)	Eritrea, Etiopia	39
54	2001–2003 2009–2010	UN Organization Mission in the Democratic Republic of the Congo (MONUC)	Den demokratiske republikken Kongo	13
55	2001	Operation Essential Harvest	Makedonia	Under 10
56	2001–2002	Operation Amber Fox	Makedonia	Under 10
57	2001–2008 2014	Operation Active Endeavour (OAE)	Middelhavet (Gibraltarstredet)	1114
58	2001–2002	Operation Eagle Assist	USA	15
59	2002–2014	International Security Assistance Force (ISAF)	Afghanistan	8326
60	2002–2006	Operation Enduring Freedom (OEF)	Afghanistan	748
61	2002–2005	Joint Monitoring Mission/Joint Military Commission (JMM/JMC)	Sudan	Under 10
62	2002	UN Mission of Support in East Timor (UNMISSET)	Øst–Timor	Under 10
63	2002–2003	Operation Allied Harmony	Makedonia	Under 10
64	2003	HDC Aceh Monitoring Mission (HAMM)	Indonesia	Under 10
65	2003	Operation Display Deterrence	Tyrkia	Under 10
66	2003	European Force/Former Yugoslav Republic of Macedonia (EUFOR/FYROM)	Makedonia	12
67	2003–2005	Multinational Force–Iraq (MNF–I)	Irak	402
68	2004–2005 2010	NATO Training Mission–Iraq (NTM–I)	Irak	20
69	2004–2005	UN Advance Mission In Sudan (UNAMIS)	Sudan	Under 10
70	2004	Operation Distinguished Games	Hellas	Under 10
71	2004–d.d.	NATO Headquarters Sarajevo	Bosnia–Hercegovina	31
72	2005 2007–2008 2015	Operation Baltic Accession (Baltic Air Policing)	Estland, Litauen, Latvia	273
73	2005–2008	Mission to Tajikistan	Tadsjikistan	Under 10
74	2005–2008	Operation Althea	Bosnia–Hercegovina	67
75	2005–2011	UN Mission in the Sudan (UNMIS)	Sudan	164
76	2005	Aceh Monitoring mission (AMM)	Indonesia	Under 10
77	2005	Humanitarian Assistance to Pakistan	Pakistan	Under 10
78	2006	NATO Support to Latvia during the Riga Summit	Latvia	Under 10
79	2007	African Union Mission in Sudan II (AMIS II)	Sudan	Under 10
80	2007–2014	UN Assistance Mission in Afghanistan (UNAMA)	Afghanistan	14
81	2007–2008	UN Mission in Nepal (UNMIN)	Nepal	Under 10
82	2007	NATO Support to the African Union Mission in Sudan	Etiopia, Sudan	Under 10
83	2008–2009	NATO Support to the African Union Mission in Somalia	Etiopia, Somalia	Under 10
84	2008	UN–AU Hybrid Operation in Darfur (UNAMID)	Sudan	10
85	2009–2010	UN Mission in the Central African Republic and Chad (MINURCAT)	Tsjad, Den sentralafrikanske republikk	382
86	2009–2010	Operation Atalanta	Adenbukta (Somalia)	202
87	2010–2013	UN Organization Stabilization Mission in the Democratic Republic of the Congo (MONUSCO)	Den demokratiske republikken Kongo	Under 10
88	2011–2013	Operation Afghan Assist	Afghanistan	Under 10
89	2011	Operation Odyssey Dawn	Libya	386
90	2011	Operation Unified Protector	Libya	386
91	2011	UN Interim Security Force for Abyei (UNISFA)	Sør–Sudan	Under 10
92	2011–d.d.	UN Mission in the Republic of South Sudan (UNMISS)	Sør–Sudan	89
93	2011, 2013	Operation Ocean Shield	Adenbukta (Somalia)	414
94	2012	UN Supervision Mission in Syria (UNSMIS)	Syria	Under 10
95	2013–d.d.	UN Multidimensional Integrated Stabilization Force in Mali (MINUSMA)	Mali	47
96	2013–2014	OPCW–UN Joint Mission for Elimination of Chemical Weapons in Syria (OPCW–UN)	Syria	523
97	2014–2016	UN Peacekeeping Force in Cyprus (UNFICYP)	Kypros	Under 10
98	2014–d.d.	Operation Inherent Resolve	USA, Irak, Jordan	120
99	2015–d.d.	Resolute Support Mission	Afghanistan	75
100	2015–d.d.	Operation Triton	Middelhavet (Italia)	Under 10

➤ Oversikten oppdateres kontinuerlig på itjenestefornorge.no.

FORSVARETS VETERANOPPFØLGING

Det finnes en rekke tilbud til veteraner og deres familier både før, under og etter tjeneste i internasjonale operasjoner.

Forsvaret har et oppfølgingsansvar i ett år etter hjemkomst fra tjeneste i internasjonale operasjoner. Noen tilbud og kontaktpunkter kan benyttes hele livet.

Før utreise

SELEKSJON OG HELSESJEKK

Alle tjenestegjørende blir grundig selektert. De får også medisinsk klarering og lengre samtrelning før utreise.

FAMILIESAMLING

Forsvaret arrangerer fellessamling for soldatene og deres familier. Her får familien informasjon om operasjonen og sikkerhetssituasjonen. De får også tips og råd om hvordan best ta vare på barn og forhold. Familien får også møte andre pårørende. På forsvaret.no/familie finner du mer informasjon til familien.

Hjemkomst

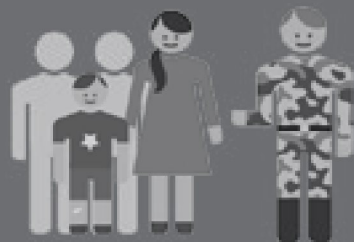
MEDALJESEREMONI

Etter mellomlanding holdes en medaljeseremoni for å hedre soldatene. Også de pårørende inviteres til seremonien.

ETTERLANDING

Personell som har tjenestegjort som stabsoffiserer og observatører, får en etterlanding. Dette tilsvare mellomlanding, men gjennomføres i Norge. Partner inviteres også til etterlandingen.

Under operasjonen

KONTAKTPUNKT

Administrativ foresatt avdeling (AFA) er det viktigste kontaktpunktet både for familien og den som er ute. AFA har en 24-timers kontaktteléfono for pårørende. Via denne telefonen kan viktige beskjeder formidles til de ute.

Forsvarets familiekoordinatorer fungerer også som lenker mellom Forsvaret, den tjenestegjørende og familien hjemme. Under operasjonen sender Forsvaret en oppmerksomhet til nærmeste pårørende.

Året etter hjemkomst

SPØRRESKJEMA

Året etter hjemkomst har Forsvaret et proaktivt oppfølgingsansvar. Etter tre til seks måneder skal alle få en henvendelse fra Forsvaret. Her stilles en del spørsmål om hvordan den første tiden etter hjemkomst har vært.

AVSLUTNINGSSAMLING

Etter ett år arrangerer Forsvaret en samling hvor personellet møtes igjen for å dele erfaringer om hvordan det var å komme hjem. Også her vil psykolog delta. I tillegg inviteres det til en bedre middag.

Retten etter operasjonen

MELLOMLANDING

Etter operasjonen har de tjenestegjørende som regel et stopp på to til tre dager i utlandet på vei hjem, kalt mellomlanding. Overgangen fra livet i operasjonsområdet til livet hjemme er ofte stor. Derfor er det viktig for de tjenestegjørende å få disse dagene til å senke skuldrene litt før de kommer hjem. Under mellomlanding er det debrief, med erfaringsinnhenting, og samtale med psykolog. Det kan også gjøres en medisinsk undersøkelse om dette ikke er gjennomført i operasjonsområdet.

Videre kontakt

Etter ett år avslutter Forsvaret sin proaktive oppfølging.

Alle kan likevel når som helst kontakte Forsvaret for spørsmål og informasjon om rettigheter, hjelp og tilbud.

Forsvarets åpne dør for veteraner (telefon 800 85 000) besvarer alle typer henvendelser og kan kontaktes livet ut.

Les mer på forsvaret.no/veteraner.

➤ Veteransenteret har et godt utstyrt treningsrom, som kan benyttes av gjestene.

➤ Plasseringen ved Bæreiavannet gir gode muligheter for uteaktiviteter. Senteret har både kano og kajakk til utlån.

➤ Med is på vannet om vinteren kjøres det opp skiløyper. Her går du rett fra rommet og ut i løypa.

FORSVARETS VETERANSENTER

Senteret på Bæreia, utenfor Kongsvinger, er et rekreasjons- og aktivitetstilbud som kan benyttes av veteraner og deres familier.

Forsvarets veteransenter byr på et bredt spekter av tilbud – eksklusivt for veteraner fra internasjonale operasjoner og deres familier.

Med plassering ved det idylliske Bæreiavannet er det gode muligheter for aktiviteter både på land og i vann. Gjester på veteransenteret kan låne turutstyr, kajakk og kano. Besøkende kan også benytte seg av flere tilbud fra lokale aktører, som den lokale

golfklubben, bowlinghallen, ridesenteret og jeger- og fiskerlaget.

Senteret har også blant annet et fullt utstyrt treningsrom, innendørs basseng, sykler, ski, lekerom for barn og dessuten spill- og filmrom.

De ansatte på veteransenteret kan også sette sammen et personlig aktivitetsopplegg for besøkende som ønsker det.

Forsvarets veteransenteret kan brukes både før, under og etter tjeneste i internasjonale operasjoner, og tilbyr blant annet:

- Aktiviteter for staber og avdelinger i Forsvaret før de reiser ut.
- Gratis opphold for familiemedlemmer til en som tjenestegjør i internasjonale operasjoner. Senteret kan også benyttes under permisjon fra utenlandstjeneste
- Gjensynstreff for avdelinger. Senteret hjelper med å skaffe kontaktinformasjon på personell fra ulike kontingenter og misjoner, utsendelse av invitasjoner, planlegging og gjennomføring av ulike aktiviteter. Ta kontakt i god tid for å bestille plass.

Veteransenterets kjøkken er kjent for sin gode mat, og serverer fire måltider hver dag, som er inkludert i oppholdet. Det er også mulig å handle kioskvareer i resepsjonen.

Hit kan alle Forsvarets veteraner komme, uansett når og hvor de tjenestegjorde.

Les mer om veteransenteret, og bestill rom på forsvaret.no/veteransenteret

VETERANSENTERET ARRANGERER BLANT ANNET:

- MC-treff
- Sommercamp for barn og ungdom
- Julefeiring
- Aktivitetsuker sommer og vinter
- Veterankonsert
- Rekreasjonsuker
- Vinter- og høstferie for familier
- Golfturnering
- Vått-kort kurs

FORSVARETS ÅPNE DØR FOR VETERANER OG VETERANFAMILIER

Er du veteran og har et spørsmål om dekorasjoner, internasjonale operasjoner eller veteranaktiviteter? Søker du råd og veiledning om Forsvarets og samfunnets ulike tilbud til veteraner?

Både veteraner og veteranfamilier inviteres til å sende e-post til veteraner@mil.no eller ringe 800 85 000 – uavhengig av når og hvor tjenesten var.

Her møter du et tverrfaglig team med både militært og sivilt ansatte. Teamet har lang erfaring med å gi råd og veiledning til veteraner og deres familier. De fleste er også selv veteraner fra internasjonale operasjoner.

TELEFON

800 85 000 er betjent i tiden kl. 08.00–15.00 på hverdager

E-POST

veteraner@mil.no

BESØK

Forsvarets veteransenter på Bæreia
Forsvarets veteran-tjeneste på Akershus festning

SPØR OSS GJERNE OM:

Veteranaktiviteter. Hver måned arrangeres veteranreff over hele landet. I tillegg finnes det en rekke små og store arrangementer for veteraner og veteranfamilier.

Dekorasjoner og annen anerkjennelse. Noen har ikke fått alle medaljene de skulle hatt. Det kan vi hjelpe med.

Fakta om Norges deltakelse i internasjonale operasjoner. På tjenestefornorge.no ligger fakta, tall og historier fra operasjonene. Finner du ikke det leter etter? Ta kontakt.

Offentlige velferdsordninger. Forskjellige forsikringer og erstatningsordninger gjelder ved tjeneste i internasjonale operasjoner. Vi kan hjelpe deg videre ved spørsmål.

Samtaler og sjelesorg med veteranprest. Noen vil ha vanskeligere for å omstille seg fra hverdagen ute på tjeneste med et høyt stressnivå til hverdagen hjemme med trivialiteter. Eller kanskje familien vil ha noen å snakke med mens et familiemedlem er ute på tjeneste? Veteranpresten kan være en god samtalepartner.

Forsvarets helsetilbud. Forsvaret har noen helsetilbud til veteraner, som et supplement til det sivile helsevesenet. Vi hjelper deg med oversikten.

Se også mer informasjon på forsvaret.no/veteraner.

MEDALJER

Medaljer er et synlig uttrykk for Forsvarets og samfunnets anerkjennelse av innsats i tjeneste for Norge.

Forsvaret anerkjenner veteranenes tjeneste, og en av måtene det gjøres på er gjennom medaljer. Det finnes derfor flere medaljer som kan tildeles personell som har tjenestegjort i internasjonale operasjoner.

MEDALJER FOR INTERNASJONALE OPERASJONER

Alle som tjenestegjør i internasjonale operasjoner i tjeneste for Norge kan hedres med en medalje. Det var først på midten av 2000-tallet at det kom på plass et helhetlig system for dekorasjoner. I dag gjennomføres det store medaljeseremonier i forbindelse med hjemkomsten, hvor også familiene blir invitert. Sånn var det ikke tidligere. Derfor er det en del veteraner som ikke har mottatt medalje for sin tjeneste.

Veteraner som ikke har mottatt en medalje fra Forsvaret som anerkjennelse for sin tjeneste, kan kontakte Forsvarets veteran-tjeneste på veteraner@mil.no. Ta med informasjon om tjenesten samt hvilken medalje du etterlyser – så vil vi du få tilbakemelding. Du kan også tipse om andre du mener har krav på medalje.

Det finnes to forskjellige medaljer for tjeneste i internasjonale operasjoner: Forsvarets operasjonsmedalje og Forsvarets

medalje for internasjonale operasjoner. *Det tildeles kun en av disse for en og samme tjeneste.*

Detaljert informasjon om hvilke regler som gjelder finner du på forsvaret.no/medaljer.

STRIDSDEKORASJONER

I tillegg til medaljer for deltakelse, finnes det også stridsdekorasjoner. Disse kan tildeles individuelt for *mot og tapperhet* ut over det som kan forventes, knyttet til innsats i en enkelthendelse eller flere hendelser i samme kontingent.

For at noen skal motta en stridsdekorasjon er Forsvaret avhengig av innstillinger. Både kollegaer og sjefer kan skrive en innstilling, men den skal underskrives av nærmeste sjef. Innstillingene behandles av et råd, som gir sin anbefaling til forsvarssjefen.

MER INFORMASJON

Komplett medaljeoversikt, statutter, skjemaer, framgangsmåter for tildeling og mye mer finner du på forsvaret.no/medaljer.

itjenestefornorge.no